

"וְאַתְּחַנֵּן אֵל יְהוָה בְּעַת הַהוּא לְאמֹר": (ג, יג)

אין יאוש בעולם

עכשיו הודיע משה רבינו לישראל שאחרי שלחם מלחמת סיחון ועוג ואחרי שחילק שטחים לבני ראובן ולבני גד ולחצי שבט המנשה, ומינה את יהושע במקומו, וציווה לו להיות חזק ואמיץ לקראת המלחמה עם ל"א המלכים, ושלא יתיירא מהם, כי ה' יתברך הוא שילחם עבורם, אחרי שעשה כל זה התחיל להתחנן לפני הקב"ה שיבטל הגזרה שגזר עליו שלא יכנס לארץ ישראל, וזהו שאמר: ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר.

ויש לכם לשאול, למה המתין משה רבנו כל אותו זמן עד שכבש את ארץ סיחון ועוג וחילק הארץ לראובן וגד וחצי שבט המנשה והעמיד את יהושע במקומו, ורק אז התחיל להתחנן אל ה' שיתן לו להכנס לא"י, והרי מן הראוי היה שבתחילה יבקש רחמים על עצמו מיד לאחר שכעס עליו הקב"ה וגזר עליו הגזרה הזאת, ורק לאחר שהיה רואה שהתפילה לא נתקבלה היה צריך לחלק את ארץ סיחון ועוג ולמנות את יהושע במקומו.

משה רבינו המתין עד עכשיו בתפילתו כדי ללמדנו, שאפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים. ויבקש ויתפלל לפני הקב"ה שיצילו מן המוות, ואל יאמר: שוב אין לי כל תקווה להצלה.

וכן מצינו בחזקיהו מלך יהודה שנפל למשכב, ובא אליו ישעיהו לבקרו, וציווה עליו לעשות צוואה לביתו כי הוא עומד למות מן החולי הזה ולא יחיה לעולם הבא, שאל אותו חזקיהו: מה פשעי ומה חטאתי שנגזרה עלי הגזרה הרעה הזאת. אמר לו ישעיהו, מפני שלא השתדלת לישא אשה, אמר לו חזקיהו, דע שראיתי ברוח הקודש שהבנים שעתידיים לצאת ממני לא יהיו טובים. ואם אלד ילדים רעים מוטב שלא אשא אשה כלל. אמר לו ישעיהו: מה לך להתעמק בנסתרות של הקב"ה, צריך לקיים את מה שמצוים, והקב"ה מה שירצה יעשה. אמר לו חזקיהו תן לי בתך, ובזכות שנינו יצאו בנים טובים. אמר לו ישעיהו, עכשיו מה שהיה היה, כבר נגזרה גזרה ברקיע. אמר לו חזקיהו: כלה נבואתך וצא. כך מקובלני מבית אבא, **אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתיאש מן הרחמים.**

אע"פ שתפילה זו הנאמרת בשעה זו היא בלי כוונה, מכובד המחלה שהוא חולה בה, מכל מקום מוטב שיתפלל הוא עצמו ויבקש רחמים מלפני הקב"ה שישלח לו רפואה שלמה מאשר יתפללו עליו אחרים בכונה שלמה. וזהו שאומר דוד המלך ע"ה בתהילים: קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. ר"ל, הקב"ה קרוב למי שקורא אליו בכוונה בשעת צערו. אע"פ שאין התפילה נאמרת בכוונה שלמה, שהרי הוא שרוי בצער גדול ובפורענות קשה, ובכל זאת קרוב ה' לקריאתו, ומצילו מן הצער שיש לו.

והפסוק אומר לנו כך, דעו שמכאן ואילך **תתנו דעתכם למה שאתם מוציאים מפיכם**, אע"פ שעכשיו אני מצילכם מן הפורענות אפילו כשהתפילה בלי כוונה שלמה, ועוד אמר דוד המלך ע"ה מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה. היינו שהיתי שרוי במיצר קראתי אני עצמי אל ה' ולא סמכתי על תפילת אחרים, אע"פ שתפילתי לא היתה בכונה שלמה מרוב עוצר ויגון. והקב"ה לא זו בלבד שהצילני מן הצער, אלא אף נתן לי טובה מרובה ומרחביה.

וכך עמד חזקיהו המלך והתחיל להתפלל לפני הקב"ה ממעמקי ליבו ואמר: רבונו של עולם, והרי שונמית לא עשתה אלא עליית קיר קטנה כשעבר שם אלישע הנביא, כדי שימצא מקום מוכן לו, ואתה החיית את בנה בגלל אותה זכות.

סבי אבא, שלמה המלך, שציפה את היכל הקודש כולו בכסף ובזהב בשעה שבנה את בית המקדש לכבודך, על אחת כמה וכמה שאתה צריך לזכור הזכות הזאת ולרפא אותי מחולי. וזכור שהתהלכתי לפניך בלב תמים, והתחיל לבכות לפני הקב"ה בדמעות שלישי. ובאותה שעה קיבל הקב"ה תפילתו, והוסיף לו על שנותיו עוד ט"ו שנה. ומכאן אנו למדים שאע"פ שמן השמים ניגזר על חזקיהו שימות ואף נפל למשכב, בכל זאת לא מנע עצמו מן הרחמים, והקב"ה ביטל הגזרה והוסיף לו 15 שנות חיים.

ישראל לסגולתו

המשך סגלה לסובל ממשקעים בחיי

יקרא פסוקים שאמרו דוד המלך את תקופתו הקשה ואת השמחה בשנחלץ ממנה

וכך אמר דוד מלך ישראל: (תהלים קיח ה- כד)

"מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה. ה' לי לא איקרא מה יעשה לי אדם. ה' לי בעזרי ואני אקרא בשנאי. טוב לחסות בה' מבטח באדם. טוב לחסות בה' מבטח בנדיבים. כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם. סבוני גם סבבוני בשם ה' כי אמילם. סבוני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם ה' כי אמילם. דחה דחיתני לנפל וחי עזרני. עזי וזמרת י-ה ויהי לי לישועה. קול רנה וישועה באהלי צדיקים זמין ה' עשה חיל. זמין ה' רוממה זמין ה' עשה חיל. לא אמות כי אחיה ואספר מעשי י-ה. יסר יסרני י-ה ולמנות לא נתנני. פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י-ה. זה השער להי צדיקים באו בו. אוודך כי עניתני ותהי לי לישועה. אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו. זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו (ר' יעקב ישראל לוגאסי)

פרק ג - ענינים שונים

כשיבואו אורחים לביתו, יקבלם בסבר פנים יפות, וישים מיד לפניהם לאכול ולשתות, כי אולי הם רעבים וצמאים ומתביישים לבקש. ויגיש להם את המאכלים בפנים מאירות, ולא בפנים זועפות ועייפות.

ואפילו אם הייתה לו מריבה קודם לכן אם אשתו או עם אחד מבני ביתו, לא יראה זאת בפני האורחים, כדי שירגישו האורחים בנח. ובשעת הארוחה, יראה עצמו כמצטער על שאינו יכול להשיג להם יותר ממה שהגיש לפניהם.

כן כתב במחזור ויטרי (סימן תכד) בביאור המשנה באבות "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", שאם נכנסו אורחים אצלך, קבלם ברצון, שיהא סיבך ודעתך טוב להם, ואף להם יודע ויסברו שבסבר פנים יפות ובלב טוב אתה נותן להם. ושנו רבותינו, שאם אדם נותן לחבירו כל מתנות שבעולם ופניו כבושות בקרקע, כאילו לא נתן לו כלום. ע"כ. (הרב אברהם ישראל)

משהו לנשמה

שכר מצוה ושכר עבירה עבירה

היה מלך שהיה חשוב לו להגיע למדינה אחרת לארוחת צהרים בארמון של שיח ערבי. בסעודה זו אמורים להשתתף עוד כמה מלכים של מדינות לדון על ענייני מסחר.

אמר המלך לשומרו האישי שהתכוון כי מחר בבוקר עליו להצטרף אליו לטיול. למלך הנ"ל היו כמה אויבים מסוכנים באופוזיציה ולכן בחר את שומרו האישי שהיה איש מלחמה מובהק, בעל יכולת שמירה מקצועית מהטובים במדינה. השומר ליווה אותו שנים ואיבטח אותו על הצד הטוב ביותר והצליח לסכל הרבה מקרי ניסיון לרצח אדונו ואפילו ניפגע כמה פעמים בעת מילוי תפקידו.

המלך ולשומרו האישי היה מערכת יחסים מאוד טובה ותלויה אחד בשני והשומר ראש היה ממש כמו הצל שלו. ובלילה שלפני הפגישה המלך נכנס לישון ושומרו האישי שומר על סף דלתו.

הבוקר הגיע והמלך סיים את ארוחת הבוקר עם שומרו ורצה לזרז את נסיעתו, לקראת סעודת מלכים במזרח התיכון פתאום החל השומר לבכות ולזעוק ואמר: "כבוד מלכותו אינך יכול לנסוע לסעודה הזאת, כי לא תחזור חי". המלך אינו הבין את פשר הדבר וכי איך אתה מגיע לכאלה מסקנות שאל את שומרו האישי המשיך השומר לצעוק ולזעוק אתה חייב להאמין לי כבוד מלכותו אתמול חלמתי בלילה שמתכננים לפגוע בכל המשתתפים בסעודה זאת וכבוד מלכותו יהרג אנא האמן לי כי החלום חלום אמת.

החל המלך לצחוק וברוגז ציווה על שומרו להתלבש ולהצטרף אליו לסעודה והשומר מתעקש ואמר: "אנא ממך המלך תאמין לי האם זה מה שמגיע לי מרוב שאני קשור בכבוד מלכותו, חי ונושם את המלך נשמתי פתחה קשר הדוק לכבודו ואני בטוח שאינני טועה".

המלך רגז, ואמר: מה כל השטויות שאתה מדבר? אני נוסע בלעדך. ושוב הפציר בו השומר והמלך כמעט איבד את סבלנותו ורצה לשלוח אותו לגרדום. אך אין המלך יכול לשכוח שהשומר הציל פעמים רבות את חייו ויש לו חלק חשוב מאוד בחייו. ולבסוף נכנע ואמר לשומרו חד משמעית שזאת הפעם האחרונה שהוא פונה אליו בבקשות מוזרות הפעם אינני הולך לסעודה אך בפעם הבאה אני אערוף את ראשך. שמח השומר והודה לו על החלטת המלך.

שקעה השמש והגיע שליח בריצה ובהלה לבית המלך בבשורה שהשומר שלו צדק והשתלטו על הארמון טרוריסטים שהרגו את כל המשתתפים ולא נשאר שריד.

התפאר המלך מכושר הטלפטיה של שומרו האישי, ושומרו הביט במלך במבט מנצח ואמר למלך: "עכשיו כבודו מבין למה התכוונתי!"

חיך המלך ואמר אני מבין טוב מאוד! תיגש לביתך בעוד כשעה, ביקש המלך מהשומר מחכה שם הפתעה. שמח השומר ואמר: "מעניין כמה כסף אקבל עבור שהצלתי את המלך? וכעבור שעה הגיע לביתו ועל השולחן במטבח מחכה לו שתי מעטפות זהות. פתח את המעטפה הראשונה והינה צ'ק מסמך שחתום בחתימת המלך בסך 10 מליון שקל. קפץ השומר והחל לצעוק: "אני מליונר, אני מליונר", אך כידוע לנו ששום כסף בעולם לא יפריד בינו לבין תפקידו, כי את אהבתו לתפקיד ולמלך רכש מצעירותו שנפשו קשורה בנפשו. השומר מסתכל על המעטפה השנייה וחושב מעניין מה יש שם? בטח זה לא כסף כי אם רצה המלך לתת לי עוד כסף היה רושם צ'ק יותר גדול. השומר פתח את המעטפה בסקרנות וחשכו עיניו, קרע את בגדיו וזעק "חמס" זה לא יכול להיות... מול עיניו הדומעות רשום מכתב פיטורין בתוקף בחתימת המלך.

רץ השומר למלך בוכה ומיבב, "אתה לא מתבייש אחרי כל מה שעשיתי בשבילך שהצלתי אותך ממוות ואתה יודע שנפשי קשורה בנפשך שאינני יכול לחשוב שלא יהיה שומרך האישי,"

אמר המלך: "נכון אתה צודק, אתה אמנם הצלת את חיי ועל זה קיבלת שכר עשרה מליון שקלים מה אין זה סכום יפה? טובה תחת טובה "שכר מצוה מצוה" אך בזמן שאני ישנתי אתה חלמת חלום על התקרית בסעודה. ואין זה ראוי למלך גדול כמוני מוקף באויבים ששומרו האישי יתפס ישן בשעת שמירתו. סימן שאתה הזדקנת ואינך ראוי יותר לתפקיד כי שכר עבירה עבירה.

והנימשל ברור שהקב"ה אמנם רחמן אך אינו ותרן ועלינו לקיים מצוות ככל שאנו יכולים מבלי לעשות חישובים כאלה ואחרים "כי שכר מצווה מצווה ושכר עבירה עבירה. (בשם הרב ראובן אלבז ראש ישיבה אורח החיים).